

Szymon Czajkowski

Raport z analizy potencjału turystyczno-kulturowego miasta Włocławek i powiatu ziemskiego włocławskiego (10 marca - 20 września 2012)

I. Dane dotyczące przebiegu badania:

Obszar badania: Włocławek – miasto na prawach powiatu oraz powiat ziemski włocławski.

Lokalizacja: województwo kujawsko-pomorskie

Zasięg: mikroregion

Metodologia: metoda oceny potencjału turystyczno-kulturowego mikroregionów zawarta w:
Mikos von Rohrscheidt A., 2010, Turystyka kulturowa. Fenomen, potencjał, perspektywy
(Wyd.2) Wyd. KulTour.pl, Poznań.

Kwerenda źródłowa literatury i materiałów: marzec-lipiec 2012

Zapytania waloryzacyjne w obiektach i wizje lokalne: kwiecień-wrzesień 2012,

Badania terenowe: kwiecień-wrzesień 2012,

Przeprowadzający badanie terenowe: Szymon Czajkowski

Data wypełnienia formularza: 24 września 2012

II. Formularz waloryzacyjny mikroregionu

Kategoria I: Potencjalne cele turystyki kulturowej

I.A: Zabytki:

I.A. a) Obiekty sakralne:

Historyczna katedra

Bazylika Katedralna pw.. Wniebowzięcia Najświętszej Marii Panny we Włocławku (12)

Mniejszy lub częściowo zachowany historyczny zespół sakralny (pierwsze dwa)

Zespół poklasztorny Dominikanów w Brześciu Kujawskim (3)

Inna świątynia innych wyznań i religii Z

Kościół ewangelicko-augsburski we Włocławku (2)

Aktualna siedziba biskupia

Włocławek (6)

Inny obiekt sakralny o znacznych walorach architektonicznych (za pierwsze trzy)

Kościół pw. św. Witalisa we Włocławku (4)

Kościół pw. św. Stanisława Biskupa w Brześciu Kujawskim (4)

Kościół pw. Wniebowzięcia NMP w Izbicy Kujawskiej (4)

I.A. b) Zamki i pałace:

Zamek lub pałac stylizowany D (za pierwsze dwa*)

Pałac Bursztynowy we Włocławku (2)

Zespół parkowo-pałacowy w Brzeziu (2)

Ruina historycznego zamku, pałacu, grodu niedostępna (za pierwsze trzy****)

Zamek Królewski w Brześciu Kujawskim (1)

Dwór w Izbicy-Zagrodnicy (0)

I.A. c) Inne zabytkowe obiekty architektoniczne i techniczne:

Historyczny zespół urbanistyczny z rynkiem, zachowany we fragmentach (pierwsze dwa) (3)

Układ urbanistyczny miasta średniowiecznego z poł. XIV w w Brześciu Kujawskim (3)

Włocławski Stary Rynek, centrum średniowiecznego układu przestrzennego (3)

Budynek o znacznych walorach architektonicznych Z (pierwsze trzy****)

Czarny Spichlerz we Włocławku (3)
Ratusz miejski w Brześciu Kujawskim (3)
 Ruiny fortyfikacji miejskich
Mury miejskie w Brześciu Kujawskim (1)
 Częściowo zniszczone lub niedostępne obiekty związane z innymi grupami etnicznymi (pierwsze dwa)
Synagoga w Izbicy Kujawskiej (1)
Synagoga w Lubrańcu (1)
 Zabytek techniki/obiekt przemysłowy o znaczeniu krajowym ZD (pierwsze dwa*)
Stopień wodny „Włocławek” (7)

I.A. d) Obiekty militarne:

Brak w badanym mikroregionie (0)

Dodatkowe punkty za obiekty dziedzictwa kulturowego:

brak (0)

Dodatkowe punkty za wszystkie obiekty wpisanych powyżej klas:

Własny materiał informacyjny w obiekcie, jak publikacje monograficzne, albumy (za pierwsze trzy obiekty)
Pałac Bursztynowy we Włocławku (1)
 Własny materiał informacyjny w obiekcie w językach obcych (przynajmniej dwóch) w pierwszych trzech obiektach
Pałac Bursztynowy we Włocławku – j. angielski, j. niemiecki, j. rosyjski (1)
 Za bardzo dobry stan konserwacji i estetyki najważniejszych trzech obiektów (element uznaniowy)
Bazylika Katedralna we Włocławku, Neolityczne grobowce we wsiach Wietrzychowice i Gaj
Układ urbanistyczny w Brześciu Kujawskim (2)

I.B. Miejsca historyczne lub znaczące:

I.B. a) Budowle historyczne i monumenty:

Monumenty (pomniki) o znaczeniu krajowym (do trzech*)
Stopień wodny „Włocławek”, pomnik ks. Jerzego Popiełuszki (6)
 Monumenty (pomniki) o znaczeniu regionalnym (do trzech)
Pomnik poległych obrońców Wisły 1920 roku (2)
Pomnik Władysława Łokietka w Brześciu Kujawskim (2)
Pomnik prymasa Stanisława Wyszyńskiego we Włocławku (2)
 Miejsca historyczne o znaczeniu międzynarodowym (do trzech)
W gminie Brześć Kujawski, ślady osadnictwa neolitycznego związanego z brzesko-kujawską grupą lendzielską (8)
W gminie Izbica Kujawska, ślady osadnictwa neolitycznego związanego z kulturą pucharów lejkowatych (8)
 Miejsca historyczne o znaczeniu krajowym (do trzech)
Stopień wodny „Włocławek”, miejsce śmierci Jerzego Popiełuszki (4)
 Miejsca historyczne o znaczeniu regionalnym, (do trzech**) (2)
Neolityczne grobowce we wsiach Wietrzychowice i Gaj (0)
„Grobowce Kujawskie” w Sarnowie (0)
 Miejsca związane z biografią osób o krajowym znaczeniu (do trzech) ZD
 Brześć Kujawski, stolica Księstwa Kujawskiego, pierwotnego dominium Władysława Łokietka, gdzie rozpoczął proces zespolenia ziem polskich (2)
Włocławek (m.in. katedra czy seminarium) Stefan Wyszyński (2)

Stopień wodny „Włocławek”, Jerzy Popiełuszko (2)

Miejsca związane z biografią osób o regionalnym znaczeniu (pierwsze dwa)

Izabela Zbiegniewska, Włocławek (1)

Stanisław Bechi, Włocławek (1)

I.B. b) Cmentarze historyczne

Inny cmentarz zabytkowy z ciekawymi obiektami sztuki sepulkralnej*** (do dwóch) ZD

Katakumby w Chodczu (1)

Cmentarz komunalny we Włocławku (1)

I.B. c) Budowle współczesne

Brak znaczących walorów (0)

I.C) Pojedyncze dzieła sztuki:

Pojedyncze obiekty sztuki o znaczeniu krajowym (do trzech)

Włocławek, katedra, tumba nagrobna biskupa Piotra z Bnina Moszyńskiego z 1495r., fundacja Filipa Kallimacha, wyk. Wit Stwosz (5)

Pojedyncze obiekty sztuki o znaczeniu regionalnym (do trzech*) (3)

Włocławek, katedra, późnogotycka rzeźba „Ostatnia wieczerza” z 1505r. (3)

Włocławek, katedra, gotycki witraż z 1360r. (3)

I.D. Muzea i wystawy (w tym skanseny, galerie, muzea techniki)

Muzea o znaczeniu regionalnym (do trzech)

Muzeum Ziemi Kujawskiej i Dobrzyńskiej we Włocławku (5)

Muzea o znaczeniu lokalnym (do trzech****)

Muzeum Historii Włocławka (Włocławek) (2)

Muzeum Etnograficzne (Włocławek) (2)

Muzeum Diecezji Włocławskiej (Włocławek) (0)

Muzeum Zbiorów Sztuki (Włocławek) (0)

Inne muzea typu skansenowskiego (za pierwsze dwa)

Kujawsko-Dobrzyński Park Etnograficzny w Kłóbce (6)

Zorganizowane w ostatnim roku wystawy czasowe o zasięgu regionalnym* (za pierwsze trzy) (2)

„Przywrócony blask”. Prezentacja zabytków ze zbiorów Muzeum Ziemi Kujawskiej i Dobrzyńskiej we Włocławku odrestaurowanych w 2011r. (luty-marzec 2012) (2)

Wystawa pokonkursowa „Solidarność Pamięta – 30. rocznica wprowadzenia Stanu Wojennego w Polsce.” Wystawa w Muzeum Historii Włocławka (grudzień 2011- styczeń 2012) (2)

„Nie tylko Wenus... Nagość w sztuce dawnej i współczesnej.” Wystawa w Muzeum Zbiorów Sztuki (marzec – maj 2012) (2)

Organizacja Nocy Muzeów w regionie na mniejszą skalę* (3-9 placówek)

19.05.2012 – Noc Muzeów we Włocławku (2)

Samodzielne prezentacje multimedialne (pierwsze dwie)

Wystawa prezentująca prace archeologiczne na terenie gminy Brześć Kujawski (4)

Przy wszystkich uwzględnionych powyżej muzeach i ekspozycjach **dodatkowe** punkty za:

Przewodnicy obiektowi stali

Muzeum Historii Włocławka (Włocławek) (2)

Muzeum Diecezji Włocławskiej (Włocławek) (2)

Przewodnicy obiektowi na wcześniejsze zamówienie

Kujawsko-Dobrzyński Park Etnograficzny w Kłóbce (1)

Muzeum Zbiorów Sztuki (Włocławek) (1)

- Muzeum Etnograficzne (Włocławek)* (1)
Własny materiał informacyjny, wydany nie dawniej niż przed 5 laty
Muzeum Ziemi Kujawskiej i Dobrzyńskiej we Włocławku (1)
Muzeum Historii Włocławka (Włocławek) (1)
Kujawsko-Dobrzyński Park Etnograficzny w Kłóbce (1)
Przy muzeach regionalnych i lokalnych punkty dodatkowe za:
Stałe godziny otwarcia
Muzeum Ziemi Kujawskiej i Dobrzyńskiej we Włocławku (1)
Muzeum Historii Włocławka (Włocławek) (1)
Muzeum Etnograficzne (Włocławek) (1)
Muzeum Diecezji Włocławskiej (Włocławek) (1)
Muzeum Zbiorów Sztuki (Włocławek) (1)
Kujawsko-Dobrzyński Park Etnograficzny w Kłóbce (1)

I.E. Eventy kulturowe:

- Regularne eventy kultury wysokiej o znaczeniu krajowym (do dwóch)
Katedralne Koncerty Organowe we Włocławku (6)
Ogólnopolski Konkurs Recytatorski we Włocławku (6)
Regularne eventy kultury wysokiej o znaczeniu regionalnym (do dwóch)
Światowy Dzień Książki i Praw Autorskich w Miejskiej Bibliotece Publicznej we Włocławku (4)
Festiwal Nauki i Przedsiębiorczości (4)
Regularne eventy kultury masowej o znaczeniu międzynarodowym
Międzynarodowe Włocławskie Zawody Balonowe (7)
Regularne eventy kultury masowej o znaczeniu krajowym (do trzech)
Ogólnopolski Turniej Tańca Nowoczesnego we Włocławku (6)
Regularne eventy kultury masowej o znaczeniu regionalnym (do trzech)
Dni Włocławka (4)
Festyn Folklorystyczny z cyklu „Z życia dawnej wsi” w Kłóbce (4)
Włocławskie Inspiracje Artystyczne (4)
Dodatkowy punkt przyznaje się za każdy dzień trwania danego eventu kultury masowej ponad 4 dni, (jednak nie więcej niż 3 punkty w sumie)
Włocławskie Inspiracje Artystyczne (3)

I.F. Funkcjonujące zakłady przemysłowe z oferta turystyczną:

- Z ofertą turystyczną (do dwóch)
Włocławek, Fabryka Fajansu (2)
Włocławek, Elektrownia Wodna (2)

I.G. Kulturowo znacząca oferta przyrodnicza:

- Park Krajobrazowy na terenie regionu (do trzech)
Gostynińsko-Włocławski Park Krajobrazowy (2)
Rezerwat przyrody na terenie regionu (Poza Parkami Narodowymi i Krajobrazowymi) do trzech)
Dębice – rezerwat leśny (1)
Gościąg – rezerwat geomorfologiczny (1)
Jazy- rezerwat faunistyczny (1)
Kulin – rezerwat florystyczny i leśny (0)
Wójtowski Grąd - rezerwat leśny (0)
Ogród przy rezydencji, park kultywowany (za pierwsze dwa obiekty)
Ogród przy Pałacu Bursztynowym (2)

Ogród przy pałacu w Brzeziu (2)

Park miejski duży kultywowany (pow. od 4 ha) z obiektami sztuki (za pierwsze dwa)

Park im. Henryka Sienkiewicza we Włocławku (2)

I.H. Szlaki kulturowe:

Przebiegające przez region lub jego miejscowości materialne lub realne szlaki o znaczeniu krajowym(za pierwsze trzy)

Szlak Piastowski (6)

Wirtualne szlaki turystyczne przebiegające przez teren regionu (za pierwsze trzy) (2)

Szlak Powstania Styczniowego na Kujawach (2)

Szlak Władysława Łokietka (2)

Szlak Czarny „Martyrologii” (2)

Szlak Żółty „Północny” (0)

Szlak Zielony „Południowy” (0)

Szlak Niebieski „Łącznikowy” (0)

Szlak wodny rzeki Zgłowiączki (0)

Wirtualne trasy tematyczne w miejscowościach regionu (za pierwsze trzy)

MP3 Włocławek i Ty (1)

Szlakiem kościołów i zabytków, Włocławek (1)

Regularna oferta objazdu turystycznego z przewodnikiem (za pierwsze dwie trasy)

Spacerkiem po Włocławku (3)

Dodatkowe wersje językowe oferty objazdu z przewodnikiem (za dwie pierwsze)

J. angielski, Włocławek (1)

J. francuski, Włocławek (1)

Kategoria II: Elementy obsługi turystycznej:

II.A. Informacja turystyczna:

Informacja turystyczna na miejscu, regularnie czynna

IT Włocławek (2)

Informacja w językach obcych, (za każdy język do trzech)

J. angielski (1)

J. niemiecki (1)

Przewodnicy miejsca lub terenowi na zamówienie

PTTK Włocławek (3)

Przewodnicy miejsca lub terenowi, (za każdy język do czterech)

J. angielski (1)

J. francuski (1)

Aktualny [54] własny materiał informacyjny wysokiej jakości na temat regionu lub jego miejscowości (ogólnie)

Włocławek i okolice, pod red. Stanisława Kunikowskiego, Włocławek 2007.

Kowalczyk Maciej, Krupa Olga, Sobańska Agnieszka, Stańczyk Urszula, Zjawieńska Agata, Aktywny Włocławek, Włocławek 2011(2)

Wersje obcojęzyczne materiału informacyjnego wysokiej jakości (każdy język do trzech) (1)

Włocławek i okolice: j. angielski

Aktywny Włocławek: j. angielski, j. francuski(3)

II.B. Infrastruktura turystyczna:

Hotele 5,4,3,2,1-gwiazdkowe, hostele, schroniska, kwatery zorganizowane – (za pierwsze dwa obiekty każdej kategorii)

5* brak

4* Hotel Młyn, Włocławek

4* *Stadnina Koni Falborek Arabians, Brześć Kujawski*

3* *Pałac Bursztynowy, Włocławek*

3* *Hotel Victoria, Włocławek*

2* *Hotel Ratuszowy, Włocławek*

2* *Hotel Kujawy, Włocławek*

1* *brak*

Szkolne Schronisko Młodzieżowe, Włocławek

Internat Zespołu Szkół RCKU, Brześć Kujawski

Agroturystyka Wólka Paruszevska, Boniewo

Apartament loftowy w piecowni, Włocławek

(10)

Restauracje z autentyczną kuchnią regionalną, (za pierwszy obiekt)

Pałac Bursztynowy, restauracja, Włocławek (3)

Restauracje z autentyczną krajową kuchnią tradycyjną (za pierwszy inny obiekt)

Restauracja Impresja, Włocławek (2)

Inne restauracje (za pierwszy obiekt)

Restauracja Retro, Włocławek (1)

Dodatkowe punkty za ofertę kulturową w restauracji (za pierwsze dwa obiekty)

Pałac Bursztynowy, Włocławek - wieczorki taneczne, imprezy tematyczne, koncerty (1)

Jazz Bar Tradycja, Włocławek (1)

Dodatkowe punkty za restauracje otwarte po godzinie 22 (za pierwszą)

Hotel Victoria, restauracja, Włocławek (1)

Dodatkowe punkty za restauracje otwarte po godzinie 24 (za pierwszą)

Pałac Bursztynowy, restauracja, Włocławek (1)

Bistra, bary (za pierwszy obiekt)

Bar Mleczny „U św. Antoniego”, Włocławek (1)

Możliwość wynajęcia na miejscu autokaru, minibusa, samochodu (za pierwsze dwie oferty)

PKS Włocławek (2)

Dalen Wypożyczalnia Busów Osobowych i Towarowych (2)

II.C. Infrastruktura komunikacyjna:

Duży dworzec kolejowy na miejscu (za pierwszy)

PKP Włocławek (3)

Dworzec autobusowy na miejscu (za pierwszy)

PKS Włocławek (2)

Czynna przystań* pasażerska morska lub rzeczna (za pierwszą)

Przystań miejska nad Jeziorem Włocławskim (1)

Droga ekspresowa lub droga główna krajowa w odległości mniej niż 10 km (za pierwsze dwie)

droga krajowa nr 1 (2)

droga krajowa nr 62 (2)

Obecność komunikacji miejskiej, gminnej, regionalnej

MPK Włocławek (2)

Całodobowa oferta taxi na miejscu

Taxi we Włocławku (1)

II.D. Promocja turystyczna:

Samodzielny udział regionu lub wchodzących w jego skład miejscowości, gmin lub obiektów w światowych prestiżowych targach turystycznych (za każde stoisko w roku do trzech)

ITB Berlin (3)

Poczdami-Jarmark Świąteczny (3)

WaterWays Expo 2012 (3)

Wydawanie regularnych publikacji o charakterze promocyjnym (za pierwsze 2 w ostatnim roku)

Aktywny Włocławek, Włocławek 2011 (1)

Włocławek i okolice regionem turystyki aktywnej (1)

Zorganizowanie konferencji naukowej lub popularyzacyjnej związanej z turystyką w ciągu ostatniego roku

55 Ogólnopolski Zlot Przewodników Turystyki Pieszej PTTK Włocławek 2012 (1)

Kategoria III: Pozostała oferta czasu wolnego:

III.A. Instytucje Kultury

Teatr stały (za pierwszy obiekt)

Teatr Impresyjny im. Włodzimierza Gniazdowskiego we Włocławku (3)

Stała oferta koncertów muzycznych* (za pierwszą ofertę)

Cykliczna impreza „Dobry koncert” we Włocławku (2)

Kino stałe (za pierwszy obiekt)

Multikino we Włocławku (2)

III.B. Atrakcje krajobrazowe:

Jeziora (zdatne do kąpieli, dostępne) ze szlakami pieszymi/rowerowymi (pierwszy akwen)

Jezioro Wikaryjskie (2)

Pomniki przyrody (za pierwsze dwa)

Głaz narzutowy – Szpetal Górny, gmina Fabianki (1)

Dąb – Zbijewo, gmina Chodecz (1)

Wieże widokowe stałe dostępne (za pierwsze dwie)

Wieża widokowa w Choceniu (1)

Możliwość zamówienia lotu turystycznego nad regionem lub miejscowością (za pierwszą)

Aeroklub Włocławek (3)

III.C. Oferta sportowa, edukacyjna i rekreacyjna:

Baseny kryte ogólnodostępne – (za pierwszy obiekt)

Kryta pływalnia Delfin (2)

Plaże morskie ogólnodostępne, plaże jeziorne, rzeczne – (za pierwszy obiekt)

Plaża w Choceniu (2)

Stała oferta kursów językowych ogólnodostępnych (za pierwszą ofertę)

Greenwich Języki Świata, Włocławek (2)

Stałe centra sportowe z ofertą ogólnodostępną (za pierwszy obiekt)

Hala Mistrzów we Włocławku

Stadnina Koni Falborek Arabians w Brześciu Kujawskim

Korty tenisowe w Pałacu Bursztynowym we Włocławku

(2)

Stadiony sportowe (za pierwszy obiekt)

Stadion OSiR we Włocławku (1)

Szkoły i szkolenia sportowe ogólnodostępne (jeździeckie, lotnicze, inne) (pierwsze dwa)

Yacht Club Anwil (1)

Włocławskie Centrum Nurkowania (1)

Aeroklub Włocławek (0)

Lodowiska sezonowe* (za pierwszy obiekt)

Lodowisko miejskie (1)

Kategoria IV: Inne czynniki wspierające turystykę kulturową:

IV. A. Instytucje w regionie:

Obecność innej uczelni wyższej w regionie (za pierwsze dwie)

Wyższe Seminarium Duchowne we Włocławku (2)

Wyższe Szkoła Humanistyczno – Ekonomiczna we Włocławku (2)

IV.B. Oferta turystyki zdrowotnej w regionie:

Oficjalne kurorty (za pierwsze trzy miejscowości)

Wieniec Zdrój (4)

Sanatoria i ogólnodostępne ośrodki rehabilitacji (punkty za pierwsze dwa obiekty)

Zespół Sanatoryjny „Hutnik-Jutrzenka-Tęcza” w Wieńcu Zdroju (2)

Zespół Szpitalno-Sanatoryjny „Zacisze-Hel” w Wieńcu Zdroju (2)

IV.C. Oferta turystyki biznesowej w regionie: [81]

Obecność krajowych central wielkich firm w regionie (za pierwsze trzy)

Anwil S.A. (2)

Delecta (2)

Drumet (2)

Całoroczne centra konferencyjne (za pierwszy obiekt)

Centrum konferencyjne „Portofino” (3)

IV.D. Oferta shoppingu w regionie:

Galeria zakupów o znaczeniu regionalnym (za pierwszy obiekt) za jeden następny

Centrum Handlowe Wzorcownia (4)

Focus Park Włocławek (2)

Autoryzowany punkt sprzedaży specyficznych produktów regionalnych znanych na skalę krajową (za pierwszy obiekt)

IT Włocławek, sprzedaż produktów z fajansu (1)

Deptak handlowy (za pierwszy)

ul. 3 maja we Włocławku (2)

IV.E. Zagraniczne Partnerstwa Miast i Regionów:

Istnienie zagranicznych związków partnerskich regionu lub jego miejscowości (pierwsze cztery)

Miasta partnerskie Włocławka:

Mohylew (Białoruś) (1)

Bedford (Wielka Brytania) (1)

Izmail (Ukraina) (1)

Saint-Avold (Francja) (1)

SUMA PUNKTÓW:

Za kategorię I: 244

Za kategorię II: 66

Za kategorię III: 27

Za kategorię IV: 34

Suma punktów: 371

III. Interpretacja wyników analizy potencjału:

Ponizej, w tabeli 1. zestawiono punktację szczegółową, określoną dla poszczególnych kategorii i podzakresów przeprowadzonego badania. Porównanie punktów uzyskanych w ramach oceny istnienia i znaczenia poszczególnych typów walorów oraz najważniejszych aspektów organizacji turystyki i elementów infrastruktury turystycznej pozwoli na

natychmiastowe zorientowanie się zarówno w wiodących typach atrakcji, potencjalnych szansach pozyskania turystów zainteresowanych różnymi typami celów wyjazdów jak również w silnych i słabych stronach oferty miasta i mikroregionu. Opisowa część interpretacji zaprezentuje szerzej stan i podejmowane działania w zakresie organizacji turystyki oraz informacji i promocji turystycznej.

Tabela 1. Punktacja ustalona w poszczególnych zakresach badania

Kategoria	Podkategoria	Uzyskane punkty	Maks. ilość punktów
I. Potencjalne cele turystyki kulturowej	I.A Zabytki, w tym:	66	475
	I.A. a. zabytki sakralne	35	122
	I. A. b. zamki i pałace	5	108
	I.A. c. inne zab. archit. i techniki	22	140
	I.A. d. obiekty militarne	0	18
	I. A .e. dodatkowe punkty	4	85
	I.B. Miejsca historyczne/znaczące	44	240
	I.B. a. Budowle hist. i monumenty	42	102
	I.B. b. Cmentarze historyczne	2	56
	I.B. c. Budowle współczesne	0	10
	I.C. Dzieła sztuki (pojedyncze)	11	72
	I.D. Muzea i Wystawy	43	115+90
	I.E. Eventy kulturowe	46	150
	I.F. Zakł. przemysłowe z of.tur.	4	16
	I.G. Kulturowo znacząca oferta przyrodnicza	11	53
	I.H. Szlaki kulturowe	19	106
	RAZEM za kategorię I	244	1245
II. Elementy obsługi turystycznej	II.A. Informacja turystyczna	16	17
	II.B. Infrastruktura turystyczna	25	51
	III.C. Infrastr. komunikacyjna	13	32
	II.D. Promocja turystyczna	12	14
	Razem za kategorię II	66	114
III. Pozostała oferta czasu wolnego	III.A Instytucje kultury	7	12
	III.B. Atrakcje krajobrazowe	8	14
	III.C. Oferta sport., eduk., rekr.,	12	13
	Razem za kategorię III.	27	37
IV. Inne czynniki wspierające turystykę kulturową:	IV.A. Instytucje w regionie	4	15
	IV.B. Oferta turystyki zdrowotnej	8	16
	IV.C. Oferta turystyki biznesowej	9	11
	IV.D. Oferta shoppingu	4	11
	IV.E. Zagraniczne partnerstwa	4	4
	Razem za kategorię IV	34	57
SUMA	WSZYSTKIE KATEGORIE	371	1453

Wnioski:

Przeprowadzona waloryzacja potencjału turystycznego powiatu wrocławskiego pokazuje, iż region posiada średni potencjał turystyczno-kulturowy, jednak w jego górnym przedziale – w kategorii pierwszej, wynik wyniósł 244 punkty. Rezultat badania poświadcza, że szanse miasta i mikroregionu jako potencjalnej destynacji turystyki kulturowej są poważne, a organizatorzy turystyki we Wrocławku i okolicy posiadają realne możliwości konstruowania ofert atrakcyjnych z punktu widzenia grup turystów kulturowych, zainteresowanych różnymi typami walorów. Na relatywnie dobry wynik powiatu w decydującym zakresie waloryzacji złożyło się kilka czynników. Z zestawienia punktacji i rozkładu punktów wyraźnie wynika iż - poza turystyką militarną - inne bardziej popularne w Polsce formy wypraw kulturowych znajdują tutaj potencjalnie atrakcyjne cele, zatem powiat jest w stanie przyciągać osoby motywowane i zainteresowane kulturowo. W przeciwieństwie do większości sąsiednich regionów, powiat wrocławski nie jest więc ośrodkiem z dominacją jednego bądź dwóch typów walorów turystyki kulturowej, lecz może przyciągać turystów i odwiedzających zainteresowanych wieloma dziedzinami.

Dzięki bogatej ofercie eventów, różnego rodzaju atrakcji związanych z turystyką aktywną oraz otoczeniu malowniczych krajobrazów powiat wrocławski ma szansę zachęcać do odwiedzin również tych turystów, którzy w pierwszym rzędzie poszukują aktywności fizycznej czy piękna natury. Co więcej, sprawnie funkcjonująca promocja miasta i okolic a także przebudowa struktury Szlaku Piastowskiego, jednego z najważniejszych systemów organizacji turystyki kulturowej kraju z włączeniem do niego obiektów we Wrocławku i Brześciu Kujawskim sprawiają, że w najbliższych latach zainteresowanie turystyczne Wrocławkiem i okolicą najprawdopodobniej wzrośnie. Ponadto miasto stanie się końcowym elementem wspomnianego systemu, dlatego priorytetem odpowiedzialnych za turystykę powinno stać się wykreowanie takiej oferty, by turystę zainteresowanego tematyką początków państwa polskiego i ogólnie dziedzictwem historycznym zatrzymać w mieście przynajmniej na jeden nocleg.

Równie silna dominacja Wrocławka nad otaczającymi go ośrodkami widoczna jest w kwestii infrastruktury turystycznej. W stolicy powiatu zlokalizowanych jest po kilka hoteli z trzech kategorii (brak jednak hoteli pięcio- i jednogwiazdkowych), a także różnego rodzaju pensjonaty, ośrodki noclegowe, kwatery prywatne oraz schronisko młodzieżowe. W innych gminach powiatu ilość i urozmaicenie rodzajów obiektów noclegowych jest zdecydowanie mniejsza, dominują gospodarstwa agroturystyczne, obecne są również pojedyncze ośrodki wypoczynkowe czy pola namiotowe. Lepiej sytuacja wygląda w gminie Brześć Kujawski, z kolei w uzdrowisku Wieniec Zdrój ofertę noclegową zdominowały sanatoria. Podobnie wygląda rozmieszczenie oferty gastronomicznej. W tym zakresie największą różnorodność stwierdzono w stolicy powiatu, począwszy od restauracji o zdefiniowanym typie kuchni po bary szybkiej obsługi. We Wrocławku istnieje możliwość degustacji regionalnych potraw (jak chociażby żur kujawski) czy dań tradycyjnej kuchni polskiej. Dominacja Wrocławka w regionie sprawia, iż w innych gminach szansę utrzymania na rynku mają jedynie pojedyncze obiekty gastronomiczne, głównie te stanowiące zaplecze baz noclegowych.

Dobre położenie Wrocławka w stosunku do większych ośrodków miejskich, takich jak: Bydgoszcz, Łódź, Poznań czy Warszawa i wystarczający stan powiązań kolejowych, a także dobra sieć dróg krajowych i postępująca inwestycja budowy autostrady A-1 sprawiają, iż turyści z sąsiednich regionów: Wielkopolski i Mazowska mogą stać się grupą docelową dla instytucji zajmujących się promocją miasta i powiatu.

Wśród dotychczasowych działań w celu promocji miasta zauważalne jest uczestnictwo Wrocławka w światowych i krajowych targach turystycznych oraz organizowanie w mieście konferencji naukowych i popularyzacyjnych. Wydaje się, że dobrym sposobem na zwiększenie zainteresowania regionem byłaby realizacja sponsorowanej wyprawy medialnej

np. dla przedstawicieli prasy branżowej lub tematycznej oraz mediów elektronicznych (jak telewizja) i większych portali internetowych zajmujących się tematyka turystyczną.

Mankamentem wydaje się być słabe przygotowanie zaplecza turystycznego do obsługi gości z zagranicy. Szereg publikacji promujących miasto czy tablice informacyjne w obcych językach mogłyby przybliżyć region obcokrajowcom. Rozbudowywana sieć szybkich dróg w niedalekiej odległości będzie stopniowo coraz bardziej sprzyjać napływowi zwiększaniu się liczby turystów z zagranicy. Miasto i powiat powinny być gotowe do wykorzystania tej sytuacji.

Jednym z działań, mogących się przyczynić do polepszenia obecnego stanu oferty turystyczno-kulturowej może być zorganizowanie atrakcyjnych pakietów turystycznych. Dzięki nim podróżujący, przyciągany do powiatu przez jedną z tutejszych atrakcji, będzie miał okazję zapoznać się także z innymi jego walorami, a z punktu widzenia gospodarzy przedłużenie jego pobytu przełoży się na wzrost zysku. Jest to również szansa na większe osiągnięcie pewnej równowagi między dużym ośrodkiem miejskim a otaczającymi go mniejszymi historycznymi miejscowościami powiatu. Na dzień dzisiejszy bowiem dominacja Włocławka w aspekcie oferty, zagospodarowania i popytu jest bardzo wyraźna. Tymczasem w gminach Brześć Kujawski czy Izbica Kujawska znajdują się atrakcje turystyczne unikatowe na skalę przynajmniej krajową. Pozyskanie środków dla stworzenia tam nowoczesnych i wyposażonych w multimedialne ekspozycje rezerwatów archeologicznych w powiązaniu z przemyślaną akcją promocyjną i stworzeniem sieci pakietowej zdecydowanie wpłynęłoby na zwiększenie ruchu turystycznego przy okazji poprawiło pozycję całego powiatu. Jednoznacznie stopniowy wzrost zysków w regionie niewątpliwie przyczyniłby się do dalszego rozwoju infrastruktury turystycznej.

Lepszej komunikacji w językach obcych wymagają między innymi włocławskie muzea. Jednakże największą szansą dla tych instytucji będzie dobrze wykorzystany zastrzyk środków pieniężnych. W pierwszej kolejności powinny być one skierowane na poprawę wyposażenia wystaw i standardów zwiedzania. Multimedialne oraz interaktywne wystawy są wstanie w bardzo szybki sposób rozwijać popyt na turystykę muzealną. Tak przygotowana ekspozycja we Włocławku, eksploatująca historię piastowskiego grodu, miasta i regionu sprawiłaby, iż tamtejsze muzea uzyskałyby szansę wejścia do elitarnej grupy nowoczesnych placówek tego rodzaju w Polsce, dodatkowo bez większej konkurencji w promieniu kilkudziesięciu kilometrów.

IV. Włocławek i powiat ziemski włocławski jako destynacja turystyki kulturowej

Niewątpliwie największym magnesem przyciągających gości, bezkonkurencyjnym w skali regionu kujawsko-pomorskiego jest nieodległy Toruń - jedno z najpopularniejszych turystycznie miejsc w Polsce. Niemniej Kujawy Wschodnie i Ziemia Dobrzyńska, mają szansę stać się uzupełniającą destynacją turystyczną w regionie, oferującą w części inne typy walorów. Ta różnorodność możliwości tematycznego zwiedzania powiatu jest jego najsilniejszym atutem. Wpływ na zwiększenie szans w konkurencji rynkowej ma także fakt, że aktualnie szereg instytucji i organizacji dba o rozwijanie kolejnych atrakcji turystycznych powiatu oraz towarzyszącej im infrastruktury. Jednak na dzień dzisiejszy nie jest tutaj zdefiniowana ani wyraźniej skonstruowana jako produkt oferta odpowiednia do którejkolwiek z gałęzi turystyki kulturowej. Poniżej opisano lokalne zasoby odpowiadające zainteresowaniom kilku z nich.

Turystyka pielgrzymkowa i religijna.

W pierwszej kolejności obiektem jej zainteresowania powinna stać się wrocławska katedra, nie tylko łącząca walory historycznego i funkcjonującego ośrodka starej diecezji, ale także mieszcząca cenne dzieła sztuki i stanowiąca miejsce eventów kulturowych. Inne ciekawe i warte zwiedzenia świątynie w mikroregionie to kościół św. Stanisława Biskupa w Brześciu Kujawskim oraz kościół św. Witalisa we Wrocławku. Na terenie powiatu znajdziemy też świątynie związane z innymi wyznaniem czy religiami, jak chociażby zespół ewangelicko-augsburski we Wrocławku czy ruiny synagogi w Izbicy Kujawskiej. Warto zaznaczyć, iż Wrocławek jest też związany z dwoma bardzo ważnymi osobami, będącymi z całą pewnością symbolami polskiego kościoła katolickiego w XX wieku, mianowicie z prymasem Stefanem Wyszyńskim oraz z błogosławionym księdzem Jerzym Popiełuszką. Upamiętnione miejsce jego śmierci jest obok katedry z pewnością najważniejszym w mikroregionie punktem programu odwiedzin dla potencjalnych pielgrzymek lub wypraw osób zainteresowanych religijnym aspektem kultury. Wydaje się, że oba wymienione miejsca mogą zyskać także znaczenie w organizacji **turystyki biograficznej**, tematyzowanych na bohaterów najnowszej historii Polski i polskiego Kościoła.

Turystyka miejska.

Na atrakcyjność regionu w tym aspekcie wpływają przede wszystkim walory jego centralnego ośrodka – Wrocławka. Miasto ma szansę przyciągać turystów i odwiedzających swoją wielowiekową historią, ciekawą architekturą, licznymi zabytkami i muzeami oraz bogatą ofertą wydarzeń kulturalnych. Dużą szansą rozwoju dla miasta jest jego dogodnie położenie oraz stale rozbudowywana infrastruktura. Wrocławek posiada również stosunkowo dobrze zorganizowane zaplecze usługowe. Dzięki urozmaiconej ofercie jest w stanie przyciągać turystów z różnych grup społecznych.

Turystyka eventowa.

Powiat posiada rozbudowany kalendarz imprez kulturowych, przy czym większość z nich odbywa się w samym Wrocławku. Organizowane są tam m.in. eventy związane z kulturą wysoką, jak chociażby coroczny konkurs organowy w katedrze czy Finał Poezji Śpiewanej Ogólnopolskiego Konkursu Recytatorskiego. Stale poszerza się również oferta eventów kultury popularnej, wśród których warto wymienić chociażby efektowne Międzynarodowe Wrocławskie Zawody Balonowe.

Turystyka muzealna.

Na terenie powiatu działa kilka muzeów, zbiorów, izb pamięci oraz galerii. Najbogatszą ofertą dysponuje Muzeum Ziemi Kujawskiej i Dobrzyńskiej. W samym Wrocławku jest ona zlokalizowana w różnych miejscach: w Muzeum Historii Wrocławka, Muzeum Etnograficznym oraz w siedzibie Zbiorów Sztuki. Ponadto na terenie powiatu znajduje się również Kujawsko-Dobrzyński Park Etnograficzny w Kłóbce. W stolicy regionu działają obok nich liczne galerie sztuki (Galeria Sztuki Współczesnej, Galeria *Na Poddaszu*, Galeria *Zapiecek*, i inne), a także Izba Pamięci Prymasa Stefana Wyszyńskiego.

Turystyka industrialna.

Na terenie powiatu wrocławskiego kilka zakładów przemysłowych umożliwia grupom zorganizowanym zwiedzanie. Są to m.in. Fabryka Fajansu, Anwil, Miejskie Przedsiębiorstwo Energetyki Ciepłej czy Miejskie Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji. Niemniej największą atrakcją turystyki przemysłowej w regionie jest stopień wodny *Wrocławek*, gdzie można odwiedzić największą elektrownię wodną w Polsce. Miejsce to jest też związane z tragiczną śmiercią Jerzego Popiełuszki, jak wspomniano mogłoby ono stanowić również ogniwo w programie wypraw turystyki biograficznej.

Turystyka kulturowo-przyrodnicza.

Kujawy Wschodnie oraz Ziemia Dobrzyńska mają szansę przyciągać turystów zainteresowanych wypoczynkiem na łonie natury. Największe atrakcje tej formy turystyki w powiecie to Gostynińsko-Włocławski Park Krajobrazowy, Dorzecze Rzeki Zgłowiączki oraz okoliczne jeziora, a także Zbiornik Włocławski z jego infrastruktura techniczna i wspomnianym miejscem biogroficznym. Dodatkowym atutem tej gałęzi turystyki kulturowej w regionie jest dobre zaplecze infrastruktury, umożliwiające aktywne spędzenie wolnego czasu na świeżym powietrzu, to jest oznaczone szlaki rowerowe, piesze i kajakowe, stadniny koni, organizowane regularnie rajdy, działalność aeroklubów czy klubów sportów wodnych. Odpowiednie zaplecze dla tego typu wypoczynku stanowią również miejscowe gospodarstwa agroturystyczne.